

REKOMENDACIJA Nr.2

Vykdam 2023-06-13 Asmens duomenų apsaugos konsultavimo sutartį K23-073

DĖL KANDIDATŲ Į VILNIAUS DARŽELIO-MOKYKLOS „SAULUTĖ“ DARBUOTOJUS ASMENS DUOMENŲ TVARKYMO.

2023 m. rugsėjo 20 d.

Siekiant užtikrinti 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (*toliau – BDAR*), Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo (*toliau – ADTAI*) ir kitų Europos sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių asmens duomenų tvarkymą ir apsaugą, laikymąsi ir įgyvendinimą Vilniaus darželyje - mokykloje „Saulutė“ (*toliau - Darželis*), parengta ši rekomendacija.

Rengiant rekomendaciją buvo remtasi BDAR ir ADTAI nuostatomis, Europos Komisijos informacija ir Lietuvos Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos (*toliau - VDAI*) rekomendacijomis. Rekomendacija yra konsultacinė priemonė vykdam 2023-06-13 Asmens duomenų apsaugos konsultavimo sutartį K23-073 ir skirta tik Darželio darbuotojams praktinei veiklai tobulinti.

Kaip žinoma, fizinio asmens pretenduojančio į Darželyje esančias laisvas darbo vietas (*toliau - Kandidatas*) atranką, jo asmens duomenų rinkimas ir vertinimas, prasideda dar neprasidėjus darbo santykiams su būsimų Darželio darbuotojų. Kiekvienas darbdavys siekia išsirinkti tinkamiausią Kandidatą į esančią laisva darbo vietą ir neretai prašo iš Kandidato kuo išsamesnės informacijos tiek apie profesines, tiek apie su darbu nesusijusias sritis. Paprastai Kandidato prašoma pateikti savo asmens tapatybės dokumentą, socialinio draudimo pažymėjimą, prašoma duomenų apie išsilavinimą, kvalifikaciją, patirtį, teiraujamosi buvusių darbdavių rekomendacijų, duomenų apie sveikatą, norima sužinoti, dėl kokių priežasčių keičiama darbo vieta. Tačiau praktikoje vis dažniau susiduriama su atvejais, kai darbdaviai domisi Kandidato finansine padėtimi, turimais išsiskolinimais ir pan. Neretai prašoma Kandidatą pateikti itin jautrią asmeninę informaciją apie sveikatos būklę, priklausomybes, teistumą. Renkama informaciją apie Kandidatą susisiekiant su buvusiais ar esamais jų darbdaviais arba ieškant informacijos internete ir socialiniuose tinkluose.

Visiems šiems darbdavio veiksams taikomi BDAR, ADTAI ir kitų Europos sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių asmens duomenų tvarkymą ir apsaugą reikalavimai.

Informacija apie Kandidatus turėtų būti renkama tik tuo atveju, kai Darželio administracija (darbdavys) iš tiesų turi poreikį surasti naują darbuotoją į tam tikrą laisvą poziciją. Informacija apie Kandidatą neturėtų būti renkama tik siekiant papildyti Darželio potencialių Kandidatų duomenų bazę ir neturint tikslo konkrečiu momentu įdarbinti Kandidatą į tam tikrą laisvą poziciją.

ADTAI 5 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad draudžiama tvarkyti Kandidato asmens duomenis apie apkaltinamuosius nuosprendžius ir nusikalstamas veikas, išskyrus atvejus, kai šie asmens duomenys būtų patikrinti, ar Kandidatas atitinka Lietuvos Respublikos įstatymuose ar kituose teisės aktuose nustatytus reikalavimus pareigoms eiti. (*Pvz. ginkluota apsauga, inkasacija ir pan.*) Taigi šių duomenų gali būti prašoma iš Kandidato tik tuo atveju, jeigu Europos sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose nedviprasmiškai įtvirtinta pareiga Darželio vadovei įsitikinti, kad Kandidatas neteistas.

Tokia pati situacija yra ir su informacija apie Kandidato sveikatą ar priklausomybes. Informacija apie Kandidato sveikatą priskiriama prie jautrių duomenų, todėl Darželio personalo darbuotojai galėtų reikalauti tokių duomenų iš Kandidato tik tuomet kai, to reikalaujama Europos sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose.

Darželio personalo darbuotojai gali rinkti Kandidato, pretenduojančio eiti į Darželyje esančias laisvas darbo vietas asmens duomenis, susijusius su jo kvalifikacija, profesiniais gebėjimais ir dalykinėmis savybėmis. Informacija apie Kandidatą iš buvusio darbdavio galima rinkti prieš tai informavęs apie tai Kandidatą, o iš esamo darbdavio – tik gavus Kandidato sutikimą. (*ADTAI 5 straipsnio 2 dalis*)

Praktikoje vis dažniau susiduriama su atvejais, kai darbdaviai informacijos apie Kandidatą ieško savarankiškai, internete. Tokie asmens duomenys galėtų būti renkami, jei Darželio vadovei pavyktų pagrįsti asmens duomenų rinkimo tikslą, jo teisėtumą ir būtinumą Darželio vadovei žinoti tokią informaciją apie Kandidatą. Nors internete ir socialiniuose tinkluose surastą informaciją apie Kandidatą gali būti ir naudinga Kandidato atrankai bet Darželio personalo darbuotojai tokią informaciją gali rinkti ir naudoti tam tikslui pasekti, tik gavus Kandidato sutikimą tokios informacijos paieškai.

Šiuo atveju rekomenduojama vadovautis proporcingumo principu, tai yra tvarkyti tik tokios apimties Kandidato asmens duomenis, kuri būtina siekiant surasti naują darbuotoją į tam tikrą laisvą poziciją. Kitų duomenų ir informacijos apie Kandidatą rinkimas, tvarkymas ar prašymas Kandidatui juos pateikti yra neteisėtas. Darželio personalo darbuotojai neturi rinkti ir tvarkyti perteklinių asmens duomenų apie Kandidatus neturint tam jokio konkretaus tikslo.

Neretai kyla klausimas, kaip ilgai turėtų būti saugoma atrankos nepraėjusių Kandidatų informacija? Remiantis BDAR, ADTAĮ ir kitų Europos sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių asmens duomenų tvarkymą, jei Kandidatas nėra įdarbinamas Darželyje, personalo darbuotojai privalo sunaikinti visus apie jį surinktus asmens duomenis. Kandidato asmens duomenys gali būti ir toliau tvarkomi Darželyje tik Kandidatui sutikus ir jis turi būti informuotas, kokių tikslu informacija ir asmens duomenis bus toliau Darželyje tvarkomi ir kaip ilgai saugomi. Taip pat svarbu Kandidatui paaiškinti, kaip jis turi teisę savo sutikimą bet kada atšaukti, pateikus prašymą Darželio vadovei. Siekiant išvengti galimų nesusipratimų ar ginčų, rekomenduojama gauti rašytinį Kandidato sutikimą dėl tolesnio jo asmens duomenų tvarkymo tikslo.

Rekomenduojamas optimalus laikotarpis tokiai informacijai saugoti yra vieni metai, tačiau Darželio vadove gali nustatyti ir kitokį Kandidato asmens duomenų tvarkymo ir saugojimo terminą. Svarbu tik įvertinti, ar saugant informaciją ir Kandidato asmens duomenis ilgiau nei vienus metus iš tiesų bus pasiektas Darželio teisėtas tikslas ir saugoma informacija apie Kandidatą nepraras aktualumo.

Kandidatų asmens duomenis rekomenduojama tvarkyti ir saugoti kuo trumpesnę laiką ir tokia forma, kad Kandidatų (duomenų subjektų) tapatybę būtų galima nustatyti ne ilgiau, nei tai yra būtina tais tikslais, kuriais asmens duomenys yra Darželyje surinkti ir tvarkomi.

Siekiant užtikrinti, kad Kandidatų asmens duomenys Darželyje nebūtų laikomi ir tvarkomi ilgiau nei tai yra būtina, Darželio vadove savo įsakymų turi nustatyti Kandidatų asmens duomenų tvarkymo ir saugojimo terminą ir paskirti už tai atsakingus personalo darbuotojus. Nustatant Kandidatų asmens duomenų tvarkymo ir saugojimo laikotarpį patartina atsižvelgti į priežastis, dėl kurių Darželiui reikia tvarkyti ir saugoti Kandidatų asmens duomenis.

Jeigu po atrankos Kandidatas yra įdarbinamas Darželyje, nuo darbo sutarties sudarymo momento Kandidato asmens duomenys yra tvarkomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos Darbo kodeksu ir Darželio darbuotojų asmens duomenų tvarkymo taisyklėmis. Teisinis pagrindas tokiam duomenų tvarkymui – darbo sutartis.

Išimtiniais atvejais Kandidato asmens duomenis Darželyje gali būti saugomi ir tvarkomi ilgiau nei nustatyta tik archyvavimo, mokslinių ar istorinių tyrimų tikslais, tačiau turi būti imamas papildomu techninių ir organizacinių asmens duomenų apsaugos priemonių.

Darželio vadovė ir personalo darbuotojai turi imtis visų pagrįstų priemonių, kad būtų užtikrintas tinkamas Kandidatų asmens duomenų saugumas ir konfidencialumas, be kita ko, užkertant kelią neteisėtai prieigai prie Kandidatų asmens duomenų ir jų tvarkymui skirtos įrangos ar neteisėtam jų naudojimui.

Pagarbiai

Josifas Lovkys

Teisininkas -konsultantas

UAB „EB teisė ir konsultacijos“

Ukmergės g. 369A, 8 a., LT-12142, Vilnius

Mob. +370 698 11214

El. paštas: dap@eblaw.lt